

**การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร**

วรรณวิจิตร ชลธารสีหวัฒน์\*

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 ถึง ปีการศึกษา 2560 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 80 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .956 ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง อยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง ไม่แตกต่างกัน (3) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**บทนำ**

การดำเนินงานของแต่ละองค์กร ต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ร่วมกันดำเนินงานและบริหารจัดการงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ หรือเป็นความมุ่งหมายในทิศทางเดียวกันของทุกคนในองค์กร เช่น ความต้องการของทุกคนในแต่ละหน่วยงานที่มุ่งให้เกิดความสำเร็จในงานและนำองค์กรไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความต้องการพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ แสดงศักยภาพในการดำเนินงานได้อย่างเต็มความสามารถ ความปรารถนาให้องค์กรเติบโต เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงาน ได้รับชื่อเสียงในระดับประเทศหรือระดับโลก

\* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การมีเป้าหมายร่วมกันของบุคคลในองค์กร ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ในแต่ละองค์กรจะประกอบด้วยฝ่าย แผนก หรือส่วนงานต่าง ๆ ที่ย่อยลงไปตามผังการบริหารจัดการงาน เพื่อให้เกิดความเป็นระบบในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ และง่ายต่อการกำกับ ติดตาม ดูแล โดยแต่ละหน่วยงานย่อย ก็จะมีหัวหน้า หรือผู้นำในการวางแผนดำเนินงาน รับนโยบาย มอบหมายงาน ติดตามงาน บริหารจัดการงานในภาพรวม และรายงานผลการดำเนินงานให้กับหน่วยเหนือหรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นระบบและง่ายต่อการมอบหมายและติดตามงาน โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็นกลุ่มงาน ซึ่งแต่ละกลุ่มงานมีหัวหน้าเป็นผู้บริหารจัดการงานกลุ่มงานนั้น ๆ ในตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ โรงเรียน โดยส่วนใหญ่ผังในการบริหารงาน ถูกแบ่งออกเป็น กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ซึ่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนของกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของโรงเรียน ต้องประชุมร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียนและรับนโยบายในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาให้สถานศึกษาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไป เช่น การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา หรือการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า องค์กรอย่างสถานศึกษาก็มีเป้าหมายในการพัฒนาอย่างรอบด้าน โดยให้เกิดการมีส่วนร่วมกันทุกกลุ่มงาน ตามระบบการแบ่งของสถานศึกษา เช่น กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารทั่วไป และสำนักงานผู้อำนวยการ แต่ละกลุ่มงานจะร่วมกันหรือ กำหนดนโยบายในการบริหารสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะมีวัตถุประสงค์หลักเดียวกัน คือ การพัฒนาผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ให้ได้รับการศึกษา มีความรู้ เกิดทักษะ ในการนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ทั้งการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต ดังนั้น พันธกิจและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่ถูกกำหนดไว้จะบรรลุเป้าหมายเสียไม่ได้ หากผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในองค์กรไม่เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทุกกลุ่มงานในสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะต้องดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างประสานสอดคล้องกันในการพัฒนาสถานศึกษาทุกด้าน แต่กลุ่มงานที่ต้องสร้างความเด่นชัด เพื่อสร้างความโดดเด่นและเป็นการสร้างเอกลักษณ์ที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน คงเลี่ยงไม่ได้ที่จะกล่าวถึง กลุ่มบริหารงานวิชาการ เพราะส่งผลถึงตัวผู้เรียนโดยตรงในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะ ความสามารถเฉพาะบุคคลของผู้เรียนและแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นได้อย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการบริหารงานวิชาการร่วมกันของครูในสถานศึกษา จึงมีความสนใจศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร เพื่อ

เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ เมื่องานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลางได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียน และประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกเป็นอย่างดีแล้ว อาจเป็นการยกระดับสถานศึกษาให้โดดเด่นด้านงานวิชาการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา รวมถึงสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้อื่นต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

### ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 98 คน เป็นครูเพศชาย 38 คน และครูเพศหญิง 60 คน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เพื่อเตรียมการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการรวบรวมข้อมูล แนวโน้ม กำกับดูแล นิเทศและติดตาม วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ หากค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ

.956 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 98 ฉบับ ระหว่างวันที่ 1 – 30 เมษายน 2560 ได้ติดตามจนได้รับแบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) (1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) (2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (3) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู จำแนกตามเพศ ทดสอบสมมติฐานโดยค่า t-test (4) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยค่าความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA และทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของ Scheffé's method (Scheffé's Post Hoc Comparisons)

### ผลการวิจัย

1. ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี
2. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการรวบรวมข้อมูล แนะแนวกำกับดูแล นิเทศและติดตาม วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เพื่อเตรียมการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน
3. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เพื่อเตรียมการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีส่วนร่วมระดับมากเป็นส่วนใหญ่ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลการสอน หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง ข้อ 7 การมีส่วนร่วมศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือก

หนังสือเรียน จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ และข้อ 5 การมีส่วนร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา

4. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมระดับมากเป็นส่วนใหญ่ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 8 การมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ ข้อ 7 การมีส่วนร่วมใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ และข้อ 9 การมีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน การซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูล แนวโน้ม กำกับดูแล นิเทศและติดตาม วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลผู้เรียนด้านการศึกษา เช่น ให้การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีผลการเรียน 0 ร มส ให้ซ่อมเสริมจนผ่าน ข้อ 1 การมีส่วนร่วมจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลในความดูแลในฐานะครูที่ปรึกษา และข้อ 3 การมีส่วนร่วมพิจารณาการวัดและประเมินผลผู้เรียนรายบุคคลในกลุ่มวิชาเรียนเสริมตามหลักสูตร เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด และกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

6. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมระดับมากเป็นส่วนใหญ่ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 การมีส่วนร่วมจัดแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เพียงพอ เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ข้อ 1 การมีส่วนร่วมจัดหา ผลิต พัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยมีการร่วมมือกันปรับปรุงพัฒนาคุณภาพสื่ออย่างต่อเนื่อง และข้อ 4 การมีส่วนร่วมส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียน พิจารณาคือโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

7. ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่กำหนดไว้

8. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร พบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.67$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทุกด้าน ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูล แนะแนว กำกับดูแล นิเทศและติดตาม วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{x} = 3.78$ ) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ( $\bar{x} = 3.68$ ) ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ( $\bar{x} = 3.62$ ) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เพื่อเตรียมการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ( $\bar{x} = 3.61$ ) จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการ เพื่อเตรียมการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูล แนะแนว กำกับดูแล นิเทศและติดตาม วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานวิชาการของโรงเรียน และบริหารงานแบบให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ จากการสังเกตของผู้วิจัยผู้บริหารใช้การกระจายอำนาจในการบริหารงาน ให้ครูทุกคนได้เข้าร่วมประชุม รับฟังคำชี้แจง ให้ข้อเสนอแนะ และร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการของ

โรงเรียน (PLC) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิตย์ วงษา (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตกวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ศึกษาจากประชากร จำนวน 30 คน โดยใช้เครื่องมือจำแนกเป็น 5 งาน ได้แก่ งานบริหารจัดการหลักสูตร งานบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ งานการประชุมอบรมทางวิชาการ และงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู พบว่า ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมอันดับที่ 1 คือ ด้านงานวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อันดับที่ 2 คือ ด้านงานบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน อันดับที่ 3 คือ ด้านงานบริหารจัดการหลักสูตร อันดับที่ 4 คือ ด้านงานการประชุมอบรมทางวิชาการ และอันดับที่ 5 คือ ด้านงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู อีกทั้งผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ครูควรส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้มากขึ้น ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ไม่ควรใช้เวลาราชการในการจัดอบรมสัมมนา ควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

อีกประการหนึ่งอาจเนื่องจาก ผู้บริหารมีกรณีพิเศษ และเสนอรูปแบบการจัดการห้องเรียน แผนการเรียน และการจัดการเรียนรู้ของครูให้เหมาะสมกับความสนใจและการเรียนรู้ของผู้เรียน การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูในทุก ๆ ด้าน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วย งานวิชาการจึงมีขอบข่ายที่ครูทุกคนต้องศึกษา เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมทั้งผู้บริหารก็ต้องบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้องกับ จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2558) กล่าวว่า งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการด้านการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งติดตามผล และสื่อการสอนรวมไปถึงการพัฒนาผู้สอน ตลอดจนการดำเนินกิจการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตามหลักสูตร และระเบียบวิธีการของการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะ ด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้น เกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้น เมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรมครูตามไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผลด้วย ถ้ามองในด้านของงานสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง

คุณภาพ และประสิทธิภาพสถานศึกษา สิ่งที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ว่าด้านใดก็ตามต้องขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้น

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพศไม่ได้เป็นการจำกัดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ซึ่งเป็นความรับผิดชอบรายบุคคลในการดำเนินงานของแต่ละบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เพื่อเตรียมการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ด้านการรวบรวมข้อมูล แนะนำ กำกับดูแล นิเทศและติดตาม วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงนำค่าเฉลี่ยไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffé's method (Scheffé's Post Hoc Comparisons) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลอยงาม พะลายานนท์ (2550 หน้า 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการจัดการเรียนการสอนครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี และด้านการนิเทศภายใน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี และ 6-10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน



### ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัย จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับผู้เกี่ยวข้องในองค์กร เพื่อแสดงให้เห็นค่าการวิเคราะห์และ เปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางประเด็นที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของผู้เรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา การมีส่วนร่วมกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ การมีส่วนร่วมประสานงานให้บุคคลภายนอก (ปราชญ์ ชาวบ้าน) เข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนและครูในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถานประกอบการต่าง ๆ ให้ส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ผู้เกี่ยวข้องควรร่วมกันพิจารณา กำหนดแนวทางส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการงานวิชาการของ โรงเรียนให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยอาจจะพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวางแผนงานด้านวิชาการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบการรวบรวม ข้อมูล การแนะแนว การกำกับดูแล การนิเทศและติดตาม การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีความ เข้มแข็งทางวิชาการ การดำเนินการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) เป็นการพัฒนาประเด็นการมี ส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถานประกอบการต่าง ๆ ให้ส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ ดังที่ Sergiovanni (1994) ได้กล่าวไว้ว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของ โรงเรียน ในการทำงาน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน หรืองานวิชาการของโรงเรียน

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับสมบูรณ์*. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.kroobannok.com/7469>
- กาญจนา เจือบุญ และคณะ. (2557). *การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
- จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2558). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. ค้นเมื่อ 5 เมษายน 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/344746>.
- ธีรศร. (2557). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ*. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <http://tharisorn09.blogspot.com>
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง: ประชาคม ประชาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535 อ้างถึงใน อนุสรณ์ ถึงสุขวงษ์, 2555). *หลักการและทฤษฎีการบริหารวิชาการ*. ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/340873>
- พลอยงาม พะลาายนนท์. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1*. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ภาวิณี ครุฑปักยี. (2558). *การมีส่วนร่วมของครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มกิ่งบางกะเจ้า สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. การศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ภาวिका ธาราศรีสุทธิ และ ศิริพงษ์ เสาภายน. (2559). *การศึกษาอิสระ Independent Studies*. กรุงเทพฯ: บริษัทมิตรภาพการพิมพ์ และสตูดิโอ จำกัด.
- ภิญโญ สาธร. (2523). *หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการบริหารงานวิชาการ*. ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.kroobannok.com/24395>

- มานิตย์ วงษา. (2556). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตกวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข*
- มารีนารีน สุข. (2554). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนในชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2546). *การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.med.md.kku.ac.th>.*
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). *หลักทฤษฎีการมีส่วนร่วมในองค์การ. กรุงเทพฯ:ชวนพิมพ์.*
- ศุมิตร คุณานุกร (2523). *ความหมายของงานวิชาการ. ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก [http://www.panas.ac.th/external\\_newsblog.php?links=90](http://www.panas.ac.th/external_newsblog.php?links=90)*
- สุลิวัดย์ คนหาญ. (2558). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมวัน เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี*
- อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. (2522). *คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- อุทัย ธรรมเดโช. (2531 อ้างถึงใน อนุสรณ์ ถึงสุขวงษ์, 2555). *หลักการและทฤษฎีการบริหารวิชาการ. ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/340873>*
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). *งานวิชาการ. ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก <http://tn8-sauwaluk584179029.blogspot.com/2015/10/>*
- Educssru-Cheer. (2556). *กระบวนการมีส่วนร่วม. ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2560, จาก <https://www.facebook.com/EducssruCheer/posts/239259899543317>*
- Sergiovanni. (1994). *(PLC : Professional Learning Community) เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียน ในการทำงาน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน หรืองานวิชาการของโรงเรียน. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560, จาก <https://candmbsri.wordpress.com/2015/04/02>*
- Sisavanh Vongkatanegnou. (2545). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/482092>*